

עפ"ג 41929/07/16 - מדינת ישראל נגד מחמד מטר

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

עפ"ג 41929-07-16 מדינת ישראל נ' מטר
לפני כב' הנשיא אברהם טל - אב"ד
כב' השופטת זהבה בוסתן
כב' השופט ד"ר שמואל בורנשטיין
המערערת מדינת ישראל
נגד מחמד מטר
המשיב

פסק דין

המשיב הורשע על פי הודאתו, ביום 15.6.16, בבית המשפט השלום בכפר סבא, בת"פ 100-05-15, בהחזקת נשק ותחמושת בניגוד לסעיף 144(א) רישא לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן "החוק") ובהחזקת אביזר לנשק ותחמושת בניגוד לסעיף 144(א) סיפא לחוק.

המשיב נידון לשישה חודשי ריצוי בעבודות שירות; למאסר על תנאי של שישה חודשים למשך 3 שנים לבל יעבור עבירת נשק או עבירה בה נעשה שימוש בנשק ולתשלום קנס בסך 5,000 ₪ או 50 ימי מאסר תמורתו.

הערעור מופנה כנגד קולת העונש.

עובדות המקרה:

1. במועד שאינו ידוע למערערת, רכש המשיב מאחר אקדח מסוג FN 0.9 מ"מ, מחסנית תואמת וקופסת כדורים בקוטר 0.9 מ"מ. ביום 27.4.2015, ובמשך מספר שנים ברציפות, החזיק המשיב בביתו, בטירה, באקדח, שהיה טעון במחסנית המכילה 10 כדורי 0.9 מ"מ, מבלי שהיה בידו רשיון להחזקת הנשק.

במסגרת הסדר טעון תוקן כתב האישום והוסף בו הסעיף הבא:

"לאחיו של הנאשם סכסוך מתמשך במסגרתו נורו יריות על מתחם ביתו".

2. בית משפט קמא סקר את האמור בתסקיר שירות המבחן ממנו עולה כי המשיב לא הסתבך מעולם בפלילים ולא פתוחים נגדו תיקי משטרה נוספים.

המשיב נטל אחריות מלאה על העבירות שביצע, והסביר אותן בתחושות פחד וחשש לחייו. המשיב ציין בפני שרות המבחן כי אחיו הבכור הסתבך בחובות ענק, הוכרז פושט רגל ונמלט לארץ אחרת. כתוצאה מכך משך שנים רבות משפחתו מאוימת ומבוצע ירי על בתיה - וזו הסיבה להחזקת הנשק.

לצד זאת צוין בתסקיר כי המשיב הודה שלאחרונה חלה רגיעה באיומים שסופגת המשפחה והוא לא הצליח להסביר מדוע המשיך להחזיק בנשק למרות הרגיעה.

המשיב תאר בפני שרות המבחן את הקושי אותו הוא חש עקב מעצר הבית הממושך בו הוא נתון, אשר, בין היתר, אינו מאפשר לו ולאשתו להמשיך בטיפולי פוריות. שירות המבחן התרשם כי מדובר באדם שלא גיבש דפוסי התנהגות עברייניים, שמודע כיום לסכנה שבהחזקת נשק בלתי מורשה. שרות המבחן העריך כי רמת הסיכון להמשך התנהגות עוברת חוק מצד המשיב פחתה באופן משמעותי.

שירות המבחן המליץ להטיל על המשיב ענישה חינוכית של מאסר על-תנאי משמעותי ושל"צ בהיקף 250 שעות, עונש שיאפשר לו להמשיך בעבודתו כמנהל עבודה בעבודות עפר וכן את המשך טיפולי הפוריות (בדיון הודע לנו כי למרבה השמחה נולדה לאחרונה למשיב ולבת זוגו, בת).

3. בית המשפט קמא התייחס לחומרתה המופלגת של עבירת החזקת הנשק שלא כדין, וציין כי היא טומנת בחובה סכנה ממשית לשלום הציבור וביטחונו, ובהתחשב בכך שמדובר ב"מכת מדינה", ואף ב"מכת אזור", מצווים בתי המשפט להחמיר בעונשם של המורשעים בעבירה זו.

4. בית המשפט קמא ציין כי בנסיבות רגילות היה קובע מתחם עונש הולם בין 10 ל-24 חודשי מאסר בפועל, אלא שבמקרה זה המדינה הסכימה לכך שהחזקת הנשק הייתה להגנה עצמית, ומטעם זה התווסף לכתב האישום המתוקן המשפט לפיו לאחיו של המשיב סכסוך עסקי במסגרתו נורו יריות על מתחם ביתם.

5. הסיבה שהביאה את המשיב לבצע את העבירה מהווה נסיבה הקשורה בביצוע העבירה. הגם שאין היתר להחזיק נשק שלא כדין למטרת הגנה עצמית, ופוטנציאל הנזק העלול להיגרם כתוצאה מהחזקה זו אינו פחות מפוטנציאל הנזק העלול להיגרם כתוצאה מהחזקת נשק שלא כדין למטרות אחרות, סבר בית משפט קמא כי ראוי להתחשב בנסיבה זו בהערכת מידת האשם הצמודה למעשה העבירה שבוצעה.

בית משפט קמא היה ער לכך שמתחם העונש ההולם שקבע בית המשפט העליון במקרה של החזקת נשק להגנה עצמית בע"פ 4945/13 **מדינת ישראל נ' סלימאן** (19.1.2014) עמד על 12 עד 36 חודשי מאסר בפועל, אולם אבחן את מקרה סלימאן מהמקרה דנא בכך שבענין סלימאן החזיק הנאשם תת מקלע מסוג קרל גוסטב, מחסנית וכדורים, עשה בהם שימוש בכך שירה ירייה אחת באוויר באמצעות הנשק, נהג להסתובב בנצרת בעודו נושא את הנשק והתחמושת בתא המטען ואף ביצע עבירות נוספות, בעוד שהמשיב החזיק באקדח (ולא

בתת מקלע) ותחמושת, להגנה עצמית, ולא ביצע עבירות נוספות.

6. לאור האמור, קבע בית משפט קמא את מתחם העונש ההולם כעומד על 6 חודשי מאסר בפועל או בעבודות שירות עד 15 חודשי מאסר בפועל, וקנס בין 2,000 ₪ ל-8,000 ₪.

7. בית משפט קמא קבע כי במקרה מיוחד זה מן הראוי לגזור את עונשו של המשיב בתחתית מתחם העונש ההולם, זאת בראש ובראשונה נוכח הפגיעה הקשה שתיגרם למשיב ולאשתו אם ייגזר על המשיב עונש מאסר לריצוי בפועל, דבר שלא יאפשר להם להמשיך את טיפולי הפוריות, וכן נוכח הודאתו של המשיב בהזדמנות הראשונה; העדר עבר פלילי; התנאים המגבילים בהם שהה המשיב תקופה ממושכת; נטילת אחריות מלאה למעשה; והמסוכנות הנמוכה כפי שנקבעה בתסקיר.

נימוקי הערעור:

8. בית משפט קמא לא ייחס את החומרה הראויה והמתבקשת לעבירת הנשק בה הורשע המשיב ולנסיבות ביצועה, וזאת בשים לב לעובדה שתופעת החזקת הנשק הבלתי חוקי הפכה ל"מכת מדינה" ול"מכת האזור". מטבעו של נשק המוחזק ללא רישיון שימצא דרכו לידיים עוינות או עברייניות.

9. הגבול התחתון של המתחם שנקבע על ידי בית המשפט קמא אינו נותן ביטוי הולם לחומרת העבירה של החזקת אקדח טעון במחסנית המכילה 10 כדורים, אשר מוכן לשימוש מידי, במשך שנים ועל רקע קיומו של סכסוך פעיל.

המתחם שנקבע נמוך ממתחם הענישה הראוי, חורג ממדיניות הענישה הנהוגה ואינו עולה בקנה אחד עם מגמת ההחמרה בענישה בעבירות נשק העולה מפסיקת בית המשפט העליון גם בהתייחס לנאשמים נעדרי עבר פלילי, לרבות מי שנסיבותיו האישיות אינן קלות.

10. החזקת נשק ותחמושת שלא כדין במשך שנים ל"מטרת הגנה עצמית" על רקע קיומו של סכסוך פעיל, לא זו בלבד שאינה יכולה לשמש שיקול לקביעת מתחם נמוך מהמקובל בעבירות נשק, אלא שמדובר בנסיבה הטומנת בחובה סיכון מוגבר ומכאן שיש להחמיר בענישה.

11. העונש שקבע בית המשפט קמא חורג ממדיניות הענישה הנהוגה ומתעלם ממגמת בית המשפט העליון להחמיר בעונשם של מבצעי עבירות בנשק, מגמה הבאה לידי ביטוי בשורת פסקי דין מהשנים האחרונות ולאחרונה בע"פ 5646/15 תיהאווי נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (20.1.2016).

ב"כ המערערת ער לעובדה כי גם בעבירות של החזקת נשק הטילו לעיתים בתי המשפט עונשים לריצוי בעבודות שרות, אך אין זה המקרה המתאים לכך.

מגמת ההחמרה בענישה מצאה ביטוי גם בהנחיה שהוציא לאחרונה פרקליט המדינה.

תגובת המשיב

12. המשיב רכש את הנשק לפני שנים רבות והוא נשכח על ארון פלסטיק בקומה השלישית בביתו.
13. המשיב הודה בהחזקת הנשק מיד כשנעצר. התסקיר שהוגש בעניינו הוא תסקיר חיובי והוא עבר הליך שיקומי מרשים. בהתחשב בנסיבות המיוחדות של המקרה והנסיבות האישיות של המשיב לא נפלה טעות בהחלטת בית המשפט קמא כשקבע מתחם החורג מהמתחם הנהוג.
14. על אף ששרות המבחן המליץ להטיל על המשיב צו מבחן ושל"צ ביקש ב"כ המשיב להפנותו לממונה על עבודות שרות מתוך כוונה שיוטלו על המשיב עבודות שרות, דבר שימנע מערכאת ערעור להתערב. מדובר במשיב נורמטיבי, ללא עבר פלילי.

דין והכרעה

15. לא למותר לפתוח ולהזכיר כי עבירות של החזקת נשק טומנות בחובן פוטנציאל של סיכון לפגיעה בשלום הציבור ובטחונו. כיוון ש" **אין לדעת מה יעלה בגורלם של כלי נשק אלה ולאילו תוצאות הרסניות יובילו. ודוק: הסיכון שנשקף לשלום הציבור צריך להילקח בחשבון על-ידי כל מי שמחזיק בידו נשק שלא כדין - גם אם אינו מחזיק בו למטרת ביצוען של עבירות אחרות. עצם החזקת נשק בעל פוטנציאל קטילה מבלי שיש עליו ועל בעליו פיקוח מוסדר של הרשויות טומן בחובו סיכון, באשר המחזיק בו נתון תמיד לחשש שיתפתה לעשות בו שימוש, ולו ברגעי לחץ ופחד**" (ע.פ. 4945/13 **מדינת ישראל נ' עבד אלכרים סולימאן** [פורסם בנבו] (19.1.14) (ראו גם ע"פ 3300/06 **אבו סנינה נ' מדינת ישראל**, [פורסם בנבו] פסקה 6 (10.8.2006)); וע.פ. 5646/15 **סאמח תיהאווי נ' מדינת ישראל** [פורסם בנבו] (14.2.16)).

16. בית המשפט קמא היה ער לחומרה זו, אף על פי כן מתחם העונש שנקבע על ידי בית המשפט קמא, במקרה זה, חורג ממדיניות הענישה הנהוגה. מגמת בית המשפט העליון מזה זמן היא להחמיר בעונשם של מבצעי עבירות בנשק, ומגמה זו באה לידי ביטוי בשורת פסקי דין.

גם כאשר הנשק מוחזק לצורך הגנה עצמית אין בכך כדי להפחית מהחומרה "**אדרבא, מדובר במצב העלול להתדרדר להסלמה אלימה ולירי ופגיעה הן במעורבים בסכסוך והן בעוברי אורח בלתי מעורבים**" (ענין תיהאווי סעיף 7).

בענין **תיהאווי** החזיק המערער בצוותא עם אחר ברכבו אקדח טעון במחסנית ובה 5 כדורים, וזאת על רקע

סכסוך משפחות. בית המשפט קמא קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 9 חודשי מאסר ל-3 שנות מאסר, והטיל על המערער 15 חודשי מאסר, תוך שהתחשב מחד בגילו הצעיר, בהתנהלותו הנורמטיבית טרם ביצוע העבירה ובעברו הפלילי המוגבל, ומאידך בתסקיר השלילי שהצביע על אי הפנמת הפסול במעשיו. ביהמ"ש העליון הותיר את העונש על כנו.

17. ברע"פ. **נוסראת נ' מדינת ישראל** (22.6.2016) דחה בית המשפט העליון בקשת רשות ערעור של המבקש שעונשו הוחמר (בעפ"ג 27108-01-16 (8.5.16)). המבקש הורשע על יסוד הודאתו בעבירה של החזקת נשק ותחמושת בלא רשות. בית משפט השלום גזר עליו 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שרות; 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים וקנס כספי, לאחר שחרג ממתחם הענישה אותו העמיד על 9 - 12 חודשים, עקב נסיבות אישיות של המבקש ובעיקר בשל הודאתו, העדר עבר פלילי, תסקיר חיובי ומשך הזמן בו הוא שהה בתנאים מגבילים.

בית המשפט המחוזי החמיר, כאמור, בעונשו של המבקש והעמיד את עונש המאסר על 9 חודשים ויתר רכיבי הענישה נשארו על כנם, תוך שעמד על מגמת ההחמרה שחלה בענישתם של המחזיקים בנשק, שפוטנציאל הסיכון בו גבוה, ומדיניות הענישה הנוהגת היא הטלת מאסר בפועל והיא נוהגת גם כלפי מי שזו עבירתו הראשונה. בית המשפט העליון השאיר את עונש המאסר על כנו.

18. גם בענין סלימאן, אליו הפנה ב"כ המשיב, קבע בית המשפט העליון כי מתחם העונש שקבע בית המשפט קמא - ממאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות ועד 20 חודשי מאסר, הוא מתחם מקל מידי וטעון התערבות. בית המשפט העליון הפנה למספר פסקי דין בהם נגזרו עונשי מאסר לריצוי מאחורי סורג ובריח שנעו סביב 20 חודשי מאסר וקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 12 ל- 36 חודשי מאסר ו"ככלל, בעבירות מהסוג הנידון - בנסיבות ביצוען כאן - לא ניתן להסתפק בעונש מאסר בעבודות שרות, אלא ראוי להטיל מאסר שירוצה בבית הכלא מאחורי סורג ובריח" (סעיף 15 לפסק הדין).

למרות האמור לא ראה בית המשפט העליון באותו מקרה לשנות מהעונש שנגזר על המשיב בבית המשפט קמא משום פוטנציאל שיקום גבוה שהצדיק חריגה מהמתחם והותרת העונש של 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שרות, כפי שהטיל בית המשפט קמא על כנו.

בית המשפט קמא, בעניינו, היה ער למתחם שנקבע בענין סולימאן אך מצא לאבחן את ענין סולימאן מהמקרה דנא בכך ששם החזיק הנאשם תת מקלע מסוג קרל גוסטב, מחסנית וכדורים ואף עשה שימוש בנשק בכך שירה יריה אחת באויר ולאחר מכן נהג להסתובב בעיר נצרת כשהנשק ברכבו.

נסיבות מחמירות אלה אכן מצדיקות אבחנה בקביעת המתחם אך לא עד כדי שינוי המתחם התחתון מ- 12 חודשי מאסר ל- 6 חודשים שירוצו בעבודות שרות אלא לרף תחתון של 9 חודשי מאסר.

19. עבירות של החזקת נשק הוכרו כ"מכת מדינה" ובאזורינו כ"מכת איזור" ואנו עדים לפתרון סכסוכים באמצעות כלי נשק המוחזקים ללא רשיון וגורמים לנזקים עד כדי נטילת חיים של המעורבים בסכסוכים, ולעיתים של חפים משפשע.

לא ראינו במקרה זה נסיבות חריגות, כפי שמצא בית המשפט בענין סליאמן, המצדיקות סטיה לקולא מהמתחם שנקבע.

בהתחשב בהודאת המשיב, בנטילת האחריות, בתסקיר החיובי וברמת הסיכון הנמוכה להמשך התנהלות אלימה מצידו יש לקבוע את עונשו של המשיב בתחתית המתחם.

20. לאור האמור אנו מקבלים את הערעור וקובעים שחלף המאסר בעבודות שרות שהוטל על המשיב, הוא ירצה עונש מאסר של 9 חודשים.

שאר רכיבי העונש ישארו על כנם.

המשיב יתייצב לריצוי מאסרו בבית סוהר הדרים, ביום 12.2.17 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות ופסק דין זה.

על ב"כ המשיב לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, טלפונים: 08-9787377, 08-9787336.

התנאים שנקבעו לעיכוב ביצוע עבודות השירות יעמדו בתוקפם עד להתייצבות המשיב לריצוי עונשו.

ניתן היום, כ"ו טבת תשע"ז (24 ינואר 2017) במעמד ב"כ הצדדים והמשיב.

שמואל בורנשטיין, שופט

זהבה בוסתן, שופטת

**אברהם טל, נשיא
אב"ד**